

Vergaderjaar 2017–2018

34 775 V

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2018

Nr. 75

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 april 2018

Graag informeer ik u over de belangrijkste resultaten van het Nederlands voorzitterschap van de Benelux Unie in 2017 en de uitkomsten van de Benelux Top van 8 november jl.

Nederlands Benelux voorzitterschap

Meer dan ooit is de Benelux relevant, voor Nederland én voor de Europese Unie. De Benelux biedt oplossingen voor concrete grensoverschrijdende problemen waar burgers of bedrijven tegenaan lopen. Dit varieert van sociale fraude tot patiëntenmobiliteit en geluidshinder. Ook maakt de Benelux werk van de kansen die er zijn om verder te gaan dan de afspraken op Europees niveau. Bijvoorbeeld op het gebied van transport en logistiek, waar geldt dat de Benelux een proeftuin voor de Europese Unie is.

Om het bewustzijn onder jongeren over het belang van de Benelux-samenwerking te vergroten heeft mijn ministerie in november jl. een Benelux gastles georganiseerd. Aan de hand van concrete voorbeelden, stellingen en een quiz gingen honderd MBO-scholieren met elkaar in gesprek over de meerwaarde van de Benelux voor Nederland. Ook na het voorzitterschap zal Nederland dit succesvolle initiatief verder voortzetten.

Nederland heeft tijdens het roulerende voorzitterschap van de Benelux Unie ambitieus ingezet op het behalen van concrete resultaten op de thema's Duurzame Economische Regio en Grenzeloze Zekerheid en Veiligheid. Binnen deze onderwerpen is een aantal markante resultaten behaald.

Uit de op 20 februari 2017 gepresenteerde studie «Benelux Detailhandel 2025» blijkt dat een gezamenlijke **Benelux interne markt** de derde grootste binnen Europa zou vormen. Om het potentieel hiervan optimaal te benutten hebben de Secretarissen-Generaal van Economische Zaken uit Nederland, België en Luxemburg in september jl. de werkgroep «Detailhandel» opdracht gegeven belemmeringen in de interne Benelux-markt in kaart te brengen en weg te nemen. In deze werkgroep richten deelnemende overheidsinstanties en uitvoerende agentschappen zich op het ontwikkelen van oplossingen voor territoriale leveringsbeperkingen zoals verschillen in etikettering, voedselveiligheidsvoorschriften en taalvereisten. Dit bevordert het concurrentievermogen van detailhandelaren en zorgt voor een betere prijs voor de consument.

Ook de inzet op een efficiëntere en modernere **digitale Benelux-markt** levert voordelen op voor zowel consumenten als de detailhandel. Vertegenwoordigers van overheidsinstanties en marktpartijen streven in de werkgroep «Mobiële Betalingen» naar het verbeteren en stimuleren van grensoverschrijdend betaalverkeer, gericht op maximale veiligheid voor de gebruikers. De werkgroep wisselt informatie uit over technische uitvoeringsstandaarden bij de herziene Europese betaaldienstenrichtlijn Payment Service Directive 2 (PSD2). Benelux-samenwerking zorgt ervoor dat er bij de implementatie van de richtlijn geen verschillen op de Benelux-markt voor betaaldiensten ontstaan. De werkgroep spreekt ook over het vergroten van consumentenbewustzijn rond IT-beveiliging, zoals de beveiliging van QR-codes (de vierkante, geblokte barcode die ingescand kan worden met een smartphone). Hiermee bevestigt de Benelux haar rol als voorloper in de digitale infrastructuur.

Op 1 december jl. ging het proefproject met de **digitale vrachtbrief in het wegvervoer** van start. Alleen al in Nederland kan met het gebruik van de digitale vrachtbrief € 180 miljoen per jaar aan administratieve lasten worden bespaard. De digitale vrachtbrief vereenvoudigt en verduurzaamt het grensoverschrijdend wegvervoer. Bovendien is het risico op foutieve informatie op het document, beschadiging, verlies en fraude vele malen kleiner. Het project is een goed voorbeeld van de proeftuinfunctie van de Benelux Unie binnen de EU. Nederland verwacht dat het aantal landen waarin de digitale vrachtbrief kan worden gebruikt na de proefperiode wordt uitgebreid en dat de digitale vrachtbrief binnen een aantal jaar ook gebruikt kan worden voor andere sectoren, zoals de binnenvaart.

Grenzeloze Zekerheid en Veiligheid

Veiligheid is een terrein waarop samenwerking tussen de Benelux-landen van essentieel belang is. Om deze samenwerking kracht bij te zetten werd van 17 t/m 24 november jl. de Benelux Veiligheidsweek georganiseerd met seminars over cyberveiligheid en kinderveiligheid.

In Nederland hebben gemeenten in toenemende mate te maken met **ondermijning van het lokaal bestuur** en aantasting van de democratische rechtsorde. Tijdens de Benelux Veiligheidsweek is op 21 november jl. rondom dit thema een conferentie «Veerkrachtig Bestuur» georganiseerd. Doel van deze conferentie was nauwere Benelux-samenwerking te stimuleren. Deelnemende gemeenten bespraken het belang van de democratische rechtsorde en deelden praktijkvoorbeelden uit Antwerpen en Den Haag. Middels workshops over gesloten gemeenschappen, nepnieuws, omgang met extreme idealen en de presentatie van een instrument voor het aangaan van de dialoog over botsende waarden is

kennis en ervaring gedeeld. De conferentie was een goed startpunt voor verdere Benelux-samenwerking op dit onderwerp. Zo zal dit jaar met een aantal gemeenten een leergang rondom ondermijning van de democratische rechtsorde worden gestart.

In het kader van **nucleaire veiligheid** heeft op Nederlands initiatief driemaal Benelux-overleg plaatsgevonden over nucleaire samenwerking. Ook de samenwerking bij grensoverschrijdende nucleaire crises kwam daarbij aan de orde. Afgesproken is dat de nucleaire experts van de drie landen de bestaande afspraken rondom crisismanagement verder gaan uitwerken. Net als voorgaande jaren hebben daarnaast gezamenlijke Belgisch-Nederlandse inspecties plaatsgevonden.

Onder Nederlands voorzitterschap is voorts flinke vooruitgang geboekt in de onderhandelingen over het herziene **Benelux Politieverdrag** uit 2004 (Verdrag van Senningen). Het nieuwe Verdrag zal naast de bestaande Europese samenwerking ook grensoverschrijdende achtervolging, opsporing en informatie-uitwisseling faciliteren. Op basis van de vooruitgang geboekt in 2017 zal naar verwachting dit jaar een politiek akkoord kunnen worden bereikt over het nieuwe verdrag.

Op 8 december bespraken de Directeuren-Generaal Asiel en Migratie van de drie landen versterking van de samenwerking ten aanzien van **terugkeer en legale migratie**, in het verlengde van de nauwe samenwerking op het gebied van **vrij personenverkeer**. Ook werd gesproken over gezamenlijke Benelux-inzet op Europese migratiedossiers. Een dergelijke bijeenkomst wordt voortaan jaarlijks georganiseerd. Tevens traden in 2017 de Benelux terug- en overnameovereenkomsten met Kazachstan en Letland in werking. Ook werd namens de Benelux met verschillende landen onderhandeld over aanvullende terug- en overnameovereenkomsten en -protocollen bij EU-overnameovereenkomsten.

In 2017 heeft de samenwerking tussen de Benelux en Noordrijn-Westfalen om **fraude in de handel met elitepaarden** terug te dringen en belastinginkomsten te genereren, de eerste fiscale resultaten opgeleverd. Er is aan Nederlandse kant voor ca. € 20 miljoen aan correcties vennootschapsbelasting en inkomensheffingen opgelegd en voor € 1,9 miljoen aan boetes.

Recent onderzoek van het European Healthcare Fraud and Corruption Network (EHFCN) bracht aan het licht dat er in de Europese zorgsector voor miljoenen euro's wordt gefraudeerd. Op Nederlands initiatief is in Benelux-verband ingezet op het aanpakken van deze **grensoverschrijdende zorgfraude**. Tijdens een startbijeenkomst hebben de betrokken Ministers de pijlers van de aanpak gepresenteerd en een intentieverklaring ondertekend. In het najaar vond een eerste bijeenkomst plaats van de expertgroep die nader uitvoering geeft aan deze verklaring. Hierbij ligt de focus op het verbeteren van informatie-uitwisseling over gesanctioneerde zorgverleners, het tegengaan van misbruik met de Europese Ziekteverzekeringskaart en het verhinderen van fraude in de grensoverschrijdende financiële stromen.

Het Nederlands voorzitterschap organiseerde op 9 november jl. een Benelux-seminar over informatie-uitwisseling met betrekking tot **belastingrulings**. Experts spraken met elkaar over de opvolging van grensoverschrijdende fraudegevallen en succesvolle voorbeelden van fraudebestrijding werden gedeeld. Afgesproken is om voortaan samen op te trekken en over belangrijke operationele aspecten een onderling afgestemd Benelux standpunt in te brengen in de betreffende uitvoerende EU-comités.

Benelux Top

Ook de Benelux Top van 8 november jl. stond in het teken van de thema's Duurzame Economische Regio en Grenzeloze Zekerheid en Veiligheid. Er is een gemeenschappelijke politieke verklaring aangenomen getiteld «De Benelux als duurzame en innovatieve koploper.»¹

Tijdens de Top stond **duurzame energietransitie** centraal. Dit sluit nauw aan bij de ambitie van het kabinet ten aanzien van de aanpak van klimaatverandering. In aanwezigheid van experts, startups, academici en koepelorganisaties is besproken hoe gezamenlijk kan worden opgetrokken om het juiste speelveld te creëren.

De Top maakte duidelijk dat Nederland in 2017 goede stappen heeft gezet om de voorlopersrol van de Benelux binnen de Europese Unie verder uit te dragen. Tevens zijn tijdens de Top goede stappen gezet op voor Nederland belangrijke Europese dossiers zoals de voortzetting **van de strategische dialoog binnen de EU**.

Gezien de uitdagingen waar de EU voor staat, zoals Brexit en de onderwerpen van de Leaders» Agenda, is dialoog met Europese partners en breed politiek draagvlak van essentieel belang. Voor Nederland heeft samenwerking in Benelux-verband op deze belangrijke thema's toegevoegde waarde omdat daarmee onze invloed wordt vergroot en kansen beter kunnen worden benut. Zo spreken de Ministers-President van de Benelux elkaar voorafgaand aan elke (informele) Europese Raad. De Benelux fungeert tevens als bruggenbouwer in discussies over de toekomst van Europa. In 2017 organiseerde Nederland in Benelux-verband verschillende succesvolle bijeenkomsten zoals met de Ministers-President van de Viségrad-4 in Warschau op 19 juni, en met de Ministers-President van de Noordse landen en de Baltische staten in Den Haag op 21 juni. Nederland zal zich ervoor inzetten dat de Benelux ook in de komende jaren de rol van bruggenbouwer met verve blijft vervullen.

Het kabinet kijkt terug op een geslaagde Benelux Top en een succesvol voorzitterschap. De bereikte resultaten tonen aan dat de Benelux, die in 2018 haar 60^e verjaardag viert, nog steeds een duidelijke meerwaarde heeft voor Nederland.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

¹ http://www.benelux.int/files/3315/1024/1884/Declaration_Benelux_as_sustainable_and_innovative_frontrunner_FINAL_003.pdf